

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Discrimen veterum dispensationum & recentiorum. Illæ post canones infractos, istæ ne infringantur concessæ. Indulgentia crimines & pœnæ canonicæ Clericis & laicis aliquando concedebatur. apud ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

V. Vicia ordinationum Episcopis Hispanis quædam remisit Innocentius, quædam discuti iussit. Non autem aliquid indulgisset ante ordinationes peractas, quemadmodum nec Celestinus aliquos contra canones ordinari voluit.

VI. Clericos à Bonofiacis hæreticis ordinatos suscipi posse pro remedio pacis respondit Innocentius Episcopus Macedonia. Regula Augustini, id fieri tantum posse quando pax Ecclesie constituitur. Similitudo petita ab insitione arborum.

VII. Ut Donatista in suis gradibus recipi possent, necessarium fuit ut consensus Africani Concilij firmaretur à sede apostolica, in eorum tantum Clericorum gratiam per quos fieret unitatis Ecclesie compensatio.

VIII. Dispensatio conceditur ob publicam utilitatem, ex Cyrillo Alexandrino, cuius locus explicatur.

IX. Profertur alter locus ejusdem auctoris in eandem sententiam. Corruptus apud Ivozem; hic autem explicatus & illustratus. De Palestina addicta Hierosolymitano Episcopo. Synodus Ephesina dispensationem se gessit non damnando Theodorum Mopsuestenum. De œconomia quam Gregorius Nazianz. in dogmate de Spiritu sancto exigebat.

X. In causa Chrysofomi, dispensationis æquitatem repudiabat Cyrillus, & Canonum observationem præferbat paci Occidentalium, de quibus explicandus Cyrilli locus. Sed tandem rediit in gratiam cum Romana Ecclesia.

XI. Ea prudentia aliquando porrigebatur ad controversias fidei. Probatur auctoritate Ioannis Vecii Patriarchæ CP. tum etiam ex Athanasio, Gregorio Nazianzeno, Maximo, & Basilio. Egregia regula, quoad hanc dispensationem, præscripta à Gregorio Nazianzeno.

I. **C**VM juri canonico dispensationibus hodie derogetur, necesse est ut earum originem & processum investigemus, & quatenus apud nos locum habeant, in genere dicamus. Hoc verbum à jure canonico profectum cum sit, ex eo etiam petenda est ejus explicatio. Apud Iureconsultos enim servus ille dispensator dicitur qui impendia domus curat, qui que rationes domini administrat. Hoc sensu usurpatur etiam in veteri Testamento, & in Novo apud Lucam: qui de fidei & prudenti dispensatore loquitur, quem constituit dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram. Vnde Apostoli & eorum successores eleganter dicuntur Dispensatores mysteriorum Dei; & Paulus dispensationem sibi creditam ad Corinthios scripsit. Sed in jure canonico alius est verbi istius usus. Sumitur enim pro venia legis, quam interpretes providam juris relaxationem vocant: cuius is est effectus, ut lege vel canone vim suam obtinentibus, is cui indulgetur, à vinculo & obligatione legis auctoritate superioris solvatur. A Græcis manavit dispensationis nomen, hoc sensu usurpatum: quo Cyrillus Alexandrinus usus est,

οἰκονομία vocans eam administrandi & vivendi rationem quæ non summo jure sed æquitate nitatur. Qua voce dispensationis usus est apud Latinos Gelasius. Quamvis apud Græcos Theologos alia quoque significatione οἰκονομία usurpetur, nempe pro occulta & arcana gubernandi ratione, qua Deus modis & rationibus humano generi incognitis omnia ad finem suum intra tempora præstituta perducit: quæ ab Apostolo dicitur οἰκονομία τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Hinc Incarnationis mysterium passim apud illos οἰκονομία dicitur. Imò etiam occulta Dei iudicia, quibus permittit aliquid à regula rationis humanæ alienum accedere, ut id in salutem fidelium convertat, οἰκονομία dicitur à Chrysofomo passim, ut homiliâ in Genesim: πολλοὶ τοῦ θεοῦ οἰκονομίας οἱ λόγοι καὶ ἡμῶν ἀπίρητοι. Vnde dictionis hujus usus ad inflexam quandam agendi rationem à canonum tenore pro bono publico deficiente traductus est, ut patebit exiis quæ dicenda sunt. Aliis quoque nominibus indulgentia ista apud Græcos Patres significatur. Non solum enim οἰκονομία dicitur, sed etiam συγγνώμη, συγχρητάσις, συμπάθεια, & φιλαδελφία. Id est, venia, condescensio, misericordia, humanitas; & apud Latinos Patres, Remissio, venia, clementia, lenitas, mansuetudo, & misericordia.

II. Attamen etsi vocibus antiquis utamur hodie, magnum intercedit discrimen inter mores antiquos & nostros: cum majores nostri severius & accuratius disciplinam canonum colerent, quæ apud nos remissius & humanius tractatur. Hæc autem est summa differentia, ut mihi videtur, quòd apud veteres nunquam daretur venia canonis infringendi, sed infracti & violati pœna ob gravissimas causas aliquando remitteretur, hodie verò legum canonicarum venia in antecessum concedatur. In Canonibus autem olim Clerici & laici incidabant, si ea crimina perpetrarent quæ canonicis pœnis puniebantur; vel Clerici, si eorum ordinationes vitio laborarent, id est, si promoti essent contra præscripta canonum. Primo casu, crimen reos tantum respiciebat; secundo verò, status ecclesiasticorum ordinum lædebat. Iis omnibus tamen indulgentia pœnæ à canonibus inflictæ, cum res ita ferebat, miserationis & pacis intuitu aliquando concedebatur. Remedium pœnitentiæ lapsis collatum, & remissio pœnæ canonica ex parte indulta, à Græcis οἰκονομία dicebatur. Hoc sensu accipiendus est Eulogij Alexandrini Archiepiscopi Titulus librorum quos adversus Novatianum exaravit: Eulogij Alexandrini

L. In lege confessoria ff de sep. juris. L. Dispensatorum. ff. de iolar.

Gen. 41. 1. Reg. 18. Luc. 11.

1. Cor. 1. Petri 4. 1. Cor. 9.

Ad Epist.

Chryf. hom. 41. in Genes.

Eulog. Alexand. apud Photium.

